

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:
Her kreves ikke mye erfaring. Du kan forenkle jobben ved å få materialene sagt opp etter mål hos byggvarehuset.

TIDSFORBRUK:
1-2 dager

PRIS:
1200-1300 kroner, pluss jord og eventuelt fiberduk

VIKTIG

Dette høybedet benyttes til prydplanter. Hvis du ønsker å dyrke grønnsaker og frukt i bedet, bør du unngå trykkimpregnering, og heller bygge det av f.eks lerk.

Sneglefritt høybed

Høybedet med de skrå sidene er fantastisk godt å jobbe ved, og de skarpe kantene på kantlistene holder sneglene vekk. Og det er enkelt å bygge.

Det tradisjonelle høybedet får plantene opp i en god arbeidshøyde, men dette høybedet kan gjøre mye mer enn det: De skrå sidene gjør det godt å jobbe ved, og listene på sidene holder sneglene borte fra plantene dine.

Ideen med de skrå sidene kjennes igjen fra kjøkkenbenken, der du har stor glede av at sokkelen er trukket et stykke tilbake, slik at du kan komme langt

innpå benken, og av og til støtte deg inn til med det ene kneet når du bøyer deg fremover. Ved dette 120 cm brede høybedet betyr det at du kan nå inn og jobbe midt i bedet, uten å få vondt i ryggen.

Ideen bak sneglevernet er like enkelt: De 240 cm lange sidene av plater har under alle omstendigheter bruk for støtte slik at de ikke buler utover, når jorden etter ett år hviler tungt på dem. Ved

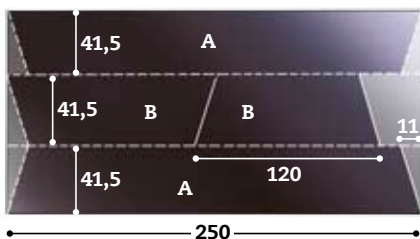
å sage støttelistene gjennom på langs med et skrått snitt skaper vi en skrå underside med en skarp knekk i enden, som sneglene ikke kan passere. Hvis det skulle lykkes én å komme forbi den første hindringen, venter en ny rett etterpå. Hele kassen rundt høybedet bygges av en enkelt plate limtre pluss bjelkene. Kassen settes på bakken, den kan fores med fiberduk, og fylles deretter med god jord.

Høybed av én enkelt plate

Høybedets sider er skåret ut av én enkelt forskalingsplate i standardmål. Stolpene, tverrdragerne og listene på yttersiden stiver av sidene, slik at de kan tåle vekten av jorden – og listene holder samtidig snegler ute fra bedet.

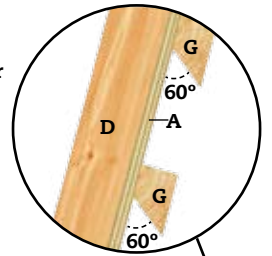
Alle fire sider sages av i enden med et snitt på 15 grader, som gjør bedet bredest i overkant. Det letter arbeidet ditt med plantene.

Stolpene, tverrstiverne og listene på yttersiden skjøtes med rustfrie skruer tvers gjennom sidene.

Forskalingsplatene vi har brukt sages opp etter denne skissen. Hvis du ikke har en egnet sag, kan du få den ferdig saget etter mål hos byggvarehuset. Får du ikke tak i plate i disse målene, tilpasser du målene til den platen du har, for eksempel til 122 x 244 cm.

Listene (G) på yttersiden har skrå undersider og skarpe kanter der sneglene får vanskeligheter med å passere. Vi lager disse ved å sage bjelker på langs med et 60 graders snitt.

DETTE HAR VI BRUKT

15 mm forskalingsplate av finér:

- 1 plate, 125 x 250 cm, skjæres opp til 2 langsider (A) og 2 kortsider (B)

75 x 75 mm trykkimpregnert furu:

- 4 hjørnestolper (C) à 43 cm
- 4 midtstolper (D) à 51 cm
- alle stolper skjæres med skrå snitt

19 x 100 mm trykkimpregnert furu:

- 2 lange tverrstivere (E) à 110 cm

- 2 korte tverrstivere (F) à 100 cm

45 x 120 mm trykkimpregnert furu, kuttet på langs med 60° snitt:

- 4 lange sneglevern (G) à ca. 250 cm
- 4 korte sneglevern (H) à ca. 120 cm

Dessuten:

- Rustfrie skruer à 5 x 50 mm, 100 stk.
- Rustfrie skruer à 6 x 100 mm, 24 stk.
- Maling for å forsegle kantene

Platen skjæres ut

1 Finerplaten sages opp til fire sider (A og B). Jobben blir lettere hvis du legger platen på to lekter du ikke skal bruke: Deretter stiller du inn sagen til å sage 5-7 mm dypere enn platen, så kan du føre sagen hele veien uten å bekymre deg for bukkene.

2 De to snittene på 15 grader merkes opp på den ene gavlen (B). Når du har sagnet gavlen med en hånndsag – eller en sirkelsag med styreskinne – kan du merke av på de andre tre sidene med denne gavlen som mal, før du sager dem til.

3 Vi har valgt å sette platens ru side på yttersiden, mens den glatte siden vendes inn mot jorden, men dette kommer helt an på hva du foretrekker. De to sidene er like sterke. Men den ru siden sliter klart mest på blyantspissen din!

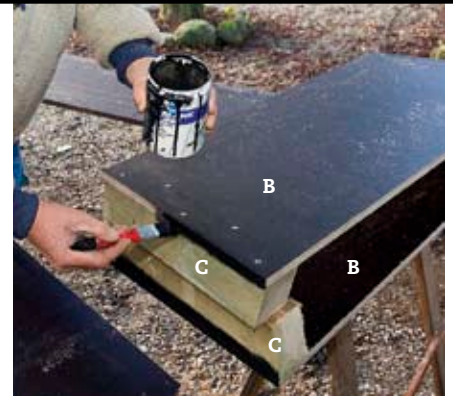
Høybedet bygges

1 Hjørnestolpene (C) sages til, slik at de er 43 cm lange. Kapp-/gjærsagen skrånstilles på 15 grader på begge ledd, før du sager stolpene i hjørnene. Når du kommer til de fire stolpene (D) midt på langsiden, sager du kun skrått på den ene siden.

2 Endestykkene (B) skrues fast på hjørnestolpene (C). Du bør forbore hull til skruene, slik at du får skruhodene litt ned i den harde platen. Vi setter 5 stk. 5 x 50 mm rustfrie skruer forskjøvet i sikksakk i hvert hjørne.

3 Kantene på platene forsegles med maling før kassen settes sammen, slik at det ikke siver fukt inn i platen gjennom ubeskyttede snittflater.

Bedet sneglesikres

Siste del på avstivningen av bedets lange sider er de utvendige listene (G og H). Det er disse vi med enkle midler gjør til en sperre som sneglene ikke kommer forbi, men det er faktisk kun en ekstragevinst.

Ideen er like enkel som den er effektiv og diskret. En trykkimpregnert bjelke sages gjennom på langs med et 60 graders snitt. Det kan du for eksempel gjøre med en sirkelsag som er utstyrt med et parallellanlegg. Du kan naturligvis også be folkene i byggvarehuset om å skjære bjelkene på langs for deg.

Det skrå snittet markeres ut fra midten. Sag i en prøve først – de to delene skal bli like store.

60°

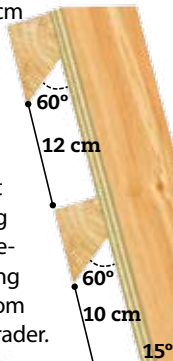
1 Bjelkene deles på langs i to like store stykker i en vinkel på 60 grader. Også her er det en fordel at bjelkene ligger på et bord du kan sage ned i, slik at du kan fortsette snittet forbi og over bukkene. De nye skråkantene høvles glatte.

2 Sneglevernene skal skråskjøtes, og det er vanskelig å få snittet til å ligge riktig. Kapp-/gjærsagen stilles på 45 grader med 15 grader skrå vinkel. Prøv et par ganger før du sager til i riktig lengde.

Sneglevern med dobbel sikring

Sneglegjerder har normalt en frihøyde på 10 cm og en 6 cm bred underside, som skråner 55 grader. Det får vi ved å sage gjennom en 45 x 120 mm bjelke med et 60 graders snitt og bruke de to halvdelene som avstivning på bedets sider, som også skråner 15 grader.

4 Nederste sneglevern skrues fast 12 cm fra øverste sneglevern etter samme oppskrift. For å styre dem på plass har vi sagt til tre avstandsstykker på 12 cm hver.

5 Hele underkanten forsegles når kassen er satt sammen og sneglesikret. Også endene på hjørnestolpene og tverrdragerne lukkes med maling. Fukt trenger mange ganger hurtigere inn i endetreet enn i sidene på treet.

TIPS

Skrueene skal sitte pent, derfor måler vi nøye opp før vi borer i den første gavlen. Men vi sparer oss for oppmålingen på de øvrige sidene ved å bruke denne forborede gavlen som mal på de andre sidene, og deretter borer gjennom hullene på den.

Langsidene spennes på stolpene med tvinger, før vi skrur dem fast.

4 Langsidene (A) skrues nå også på hjørnestolpene. Vi setter kassen opp-ned på to arbeidsbukker, som vi har måttet forlenge ved å skru et bord på overliggeren, slik at de kan holde den 120 centimeter brede kassen.

Kassen rettes i vinkel og stabiliseres med en skråstiver, som fjernes når bedet er oppstilt.

5 De midterste stolpene (D) skrues fast cirka 80 cm fra hjørnene. Spenn dem fast med tvinger, før du forborer og skrur. Tverrstiverne (E og F) skrues på stolpene, slik at avstanden mellom sidene i overkant er 120 cm, som ved gavlen.

3 De øverste sneglevernene (G og H) skrues fast gjennom platen og inn i stolpene med 6 x 100 mm skruer. Deretter skrues det fra platene og inn i listene med 5 x 50 mm skruer. De må sitte godt; de stiver av kanten mot tyngden fra jorden.

6 Gjør plass til høybedet i hagen, og grav ut til de to nederste tverrstiverne (F). Høybedet løftes eller tippes på plass. **TIPS:** Har du skvallerkål eller brennesle, er det en god idé å dekke til jorden med fiberduk eller å føre kassen med den.

Høybedet fylles halvveis opp med jord fra hagen og øverst legger vi frisk jord, egnet til de vekster vi drømmer om å dyrke.

Skråstiverne fjernes først når bedet er halvfullt med jord, det bevarer de rette vinklene i hjørnene.